

รายละเอียดมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (มคอ. ๓)

รายวิชา ๐๐๐ ๑๕๐ อภิธรรมปิฎก

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตหนองคาย/คณะสังคมศาสตร์

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา ๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก (Abhidhamma Pitaka)
๒. จำนวนหน่วยกิต ๒ หน่วยกิต
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา รัฐศาสตรบัณฑิต หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาบาลีและพระพุทธศาสนา
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน นายทองคำ ดวงชั้นเพชร อาจารย์ประจำวิชา
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ / ชั้นปีที่ ๒
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
๘. สถานที่เรียน อาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้ศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคำสอนในเรื่องจิต คุณสมบัติของจิต และรูปร่างของมนุษย์ สภาวะของจิตที่มีความเป็นอิสระจากสิ่งเศร้าหมอง ในอภิธรรมปิฎก
--

<p>๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</p> <p>หลังจากเรียนจบวิชานี้แล้ว ผู้เรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑.อธิบายความหมายและการทำงานของจิตได้ ๒.อธิบายคุณสมบัติของจิต ได้ ๓.อธิบายความหมายหน้าที่การทำงานของรูป(ร่างกาย) ๓. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างจิตและร่างกายตามหลักการทางพุทธศาสนาได้ ๔. อธิบายสภาวะจิตที่มีความเป็นอิสระจากสิ่งเครื่องยึดเหนี่ยวได้(นิพพาน) ๕. นักศึกษาสามารถปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้นให้สอดคล้องกับแนวโน้มด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความก้าวหน้าไปตามยุคสมัย
--

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p>๑. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจ ในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัย อรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>			
<p>๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p>			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
<p>๓ จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำรายวิชา แจ้งการให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์ และอีเมลส่วนตัวของอาจารย์พร้อมทั้งประกาศในห้องเรียน - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ) 			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

<p>๑. คุณธรรม จริยธรรม</p>
<p>๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ๑) มีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ○ ๒) มีจิตสาธารณะ มีความเสียสละ มีวินัย ○ ๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ● ๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ○ ๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ ศาสนาพระพุทธรศาสนา

<p>๑.๒ วิธีการสอน</p> <p>๑.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรยายพร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับ อภิธรรม - อภิปรายกลุ่ม - กำหนดให้นักศึกษาหาตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอภิธรรม - บทบาทสมมติ - นำเสนอรายงาน
<p>๑.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา - มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม - ประเมินผลการทดสอบข้อเขียน - ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มอบหมาย
<p>๒ . ความรู้</p>
<p>๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ๑) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา ● ๒) ใช้ความรู้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล ○ ๓) มีความรู้ในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของชีวิต ○ ๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและสากล ○ ๕) สามารถเข้าใจความก้าวหน้าของความรู้และงานวิจัยในปัจจุบัน
<p>๒.๒ วิธีการสอน</p> <p>บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์กรณีศึกษา และมอบหมายให้ค้นคว้าหาบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ การศึกษาโดย เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง</p>
<p>๒.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี - นำเสนอสรุปการอ่านจากการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - วิเคราะห์กรณีศึกษา - สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล
<p>๓ ทักษะทางปัญญา</p>
<p>๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ๑) สามารถสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ ทำความเข้าใจ นำไปประยุกต์ ● ๒) สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบมีเหตุผล อ้างอิงได้ ○ ๓) สามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

<p>๓.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการพิเศษ และนำเสนอผลการศึกษา - อภิปรายกลุ่ม - วิเคราะห์กรณีศึกษา ในการนำอิทธิธรรมมาใช้ในการปัจจุบัน - การสะท้อนแนวคิดจากการประพุดติกรรมในการควบคุมจิตใจและร่างกาย
<p>๓.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันเข้ากับหลักธรรมในอิทธิธรรม
<p>๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>
<p>๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ๑ (มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ○ ๒ (เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะผู้นำและผู้ติดตาม ● ๓ (มีมนุษยสัมพันธ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ● ๔ (มีความสามารถในการบริหารจัดการ
<p>๔.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา - มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล เช่น การค้นคว้าหลักธรรมในอิทธิธรรม หรือ อ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา การนำเสนอรายงาน
<p>๔.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินตนเอง และเพื่อน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด - รายงานที่นำเสนอ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม - รายงานการศึกษาด้วยตนเอง
<p>๕. ทักษะการวิเคราะห์หลักธรรม</p>
<p>๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์หลักธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ๑) มีทักษะในการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร ○ ๒) มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสาร ○ ๓) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสืบค้นฯ
<p>๕.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากคัมภีร์อิทธิธรรมปิฎก อรรถกถา ตำรา หนังสือ และทำรายงาน โดยเน้นการอ้างอิงคัมภีร์ ตำรา เอกสาร งานวิจัย จากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ - นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
<p>๕.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำรายงาน และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี - การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย - การนำเสนองานโดย power point

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำการเรียนการสอน	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๒	บทที่ ๑ อุกุศลจิต,อเหตุกจิต -โลภมูลจิต ๘ -โทสมูลจิต ๒ -โมหมูลจิต ๒ -อกุศลวิปากจิต ๗ -อเหตุกกุศลวิปากจิต ๘ -อเหตุกกิริยาจิต ๓	๒	-บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ -Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๓	บทที่ ๒ กามาวจรโสภณจิต ๒๔ - มหากุศลจิต ๘ - มหาวิปากจิต ๘ - มหากิริยาจิต ๘	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๔	บทที่ ๓ รูปาวจรจิต,อรูปาวจรจิต -รูปาวจรกุศลจิต - รูปาวจรวิปากจิต - รูปาวจรกิริยาจิต - อรูปาวจรกุศลจิต - อรูปาวจรวิปากจิต - อรูปาวจรกิริยาจิต	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๕	บทที่ ๔ โลกุตตรจิต -มรรคจิต ๔ -ผลจิต ๔ -นิพพาน	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๖	บทที่ ๕ เจตสิก ๑ -สัพพจิตตสาธารณเจตสก ๗ -ปกิณณกเจตสิก ๖ -โลติกเจตสิก ๓ -โทจตุกกเจตสิก ๔ -โมจตุกกเจตสิก ๔ -ถีนุสสเจตสิก ๒ -วิกิฉาเจตสิก ๑	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๗	บทที่ ๖ เจตสิก ๒ -โสภณสาธารณเจตสิก ๑๙ -วิรตีเจตสิก ๓ -อัปมัณฺญาเจตสิก ๒ -ปัญญินทรีย์เจตสิก ๑	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๘	สอบกลางภาค	๒		
๙	บทที่ ๗ รูปปรหมัตถ์ ๑ - มหาภูตรูป ๔ - ปสาทรูป ๕ - วิสยรูป ๗ - ภาวรูป ๒	๒	บรรยาย บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๑๐	บทที่ ๘ รูปปรหมัตถ์ ๒ - หทยรูป ๑ - ชีวิตรูป ๑ - อาหารรูป ๑ - ปริจเฉทรูป ๑ - วิญญูติรูป ๒ - วิการรูป ๓ - ลักขณรูป ๔	๒	บรรยาย บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๑๑	บทที่ ๙ วิถิจิต -วิถิจิตทางปัญจทวาร -วิถิจิตทางมโนทวาร	๒	บรรยาย บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ Problem base learning	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๑๒	บทที่ ๑๐ อธิปนาวิถี ๑ - ฌานวิถี - อภิญญาวิถี - มรรควิถี	๒	บรรยาย อภิปราย การวิเคราะห์	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๑๓	บทที่ ๑๐ อธิปนาวิถี ๒ - ผลสมาบัติวิถี - นิโรธสมาบัติวิถี - ปัจจเวกชนวิถี	๒	บรรยาย อภิปราย การวิเคราะห์	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๑๔	- อภิปรายกลุ่ม	๒	นิสิตนำเสนอผลงานตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๑๕	สรุปเนื้อหารายวิชา	๒	บรรยาย	นายทองคำ ดวงชั้นเพชร
๑๖	สอบปลายภาค	๒		

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการประเมิน	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของ การประเมินผล
๑	ด้านคุณธรรม จริยธรรม ข้อ ๑, ๔	การสังเกตพฤติกรรมการทำ รายงานกลุ่ม	ตลอดภาคการศึกษา	๕%
๒	ด้านความรู้ ข้อ ๑, ๒	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๖	๕๕%
๓	ด้านทักษะทางปัญญา ข้อ ๑, ๒	การสอบอันทัน การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปรายเสนอความคิดเห็น ในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๒๐%
๔	ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ข้อ ๓, ๔	การสังเกตพฤติกรรมการทำ รายงานกลุ่มและการส่ง รายงาน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%
๕	ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อ ๑	การนำเสนอรายงานหน้าชั้น เรียน	๑๕	๑๐%
รวม				๑๐๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑.เอกสารและตำราหลัก

Bhikkhu Bodhi, A Comprehensive Manual of Abhidhamma, Sangharaja Mawatha, Buddhist Publication Society, Kandy, Sri Lanka.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อภิธรรมปิฎก, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๓๙.

พุทธทศตเถระ(แต่ง), ประชุม เรื่องวารีย์(แปล), พระอภิธัมมวาทาร, โรงพิมพ์กรมการศาสนา, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๔๓

พระคันธสาราภิวังศ์, ปรมัตถสังคหะและปรมัตถทีปนี, พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวัน กราฟฟิค เพลท, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๔๖.

พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ, ปรมัตถโชติกะ ปริจเฉทที่ ๓ และปริจเฉทที่ ๗, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๓๘.

พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ, ปริจเฉทที่ ๑-๒-๖, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๓๖.

พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ, นามรูปปริถินฉนัย, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๗.

พระครูสังวรสมาธิวัตร(ประเดิม กมโล), คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๑ ภาคจิต, โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๑.

พระครูสังวรสมาธิวัตร(ประเดิม กมโล), คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๒ ภาคเจตสิก, โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๑.

พระครูสังวรสมาธิวัตร(ประเดิม กมโล), คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๓ ภาครูป นิพพาน, โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๑.

๒.เอกสารและข้อมูลสำคัญ

<http://www.google.co.th/>คลิกไปที่เว็บอภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อภิธรรมวัตรระฆังโฆสิตาราม

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เว็บไซต์ ที่เกี่ยวกับหัวข้อในประมวลรายวิชา เช่น wikipedia คำอธิบายศัพท์

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑.กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้ - การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

<p>๒.กลยุทธ์การประเมินการสอน</p> <p>ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน - ผลการสอบ - การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้
<p>๓.การปรับปรุงการสอน</p> <p>หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัมมนาการจัดการเรียนการสอน - การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
<p>๔.การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา</p> <p>ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร - มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม
<p>๕.การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา</p> <p>จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปีหรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔ - เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ ๆ

(นายทองคำ ดวงจันทร์เพ็ชร)
 อาจารย์ประจำรายวิชา
 ...../...../.....

(นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร)
 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
 ...../...../.....

(พระครูปัญญาธรรมมานุกิจ)
 ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย
 ...../...../.....